

FOLK OG LAND

Brev til FOLK OG LAND:

ARGENTINA EFTER SEPTEMBERREVOLUSJONEN

DE DEMOKRATISKE PARTIER GODKJENNER PERONIS-
MEN, MEN IKKE DE STYRENDE GENERALER.
FRA ILDE TIL VERRE PÅ DEN ØKONOMISKE FRONT.

Buenos Aires, ultimo november.

Jeg har med hensikt latt det drøye med noen «rapport» om de siste begivenheter, idet jeg i likhet med det store flertall av det argentinske folk har inntatt en adventende holdning i den uklare situasjonen som oppstod etter septemberrevolusjonen.

Toogenhalv måned etter den blå revolusjon, som sa seg å betegne «gorilla»tyranniets fall, kan man stort sett si at alt er som før, bortsett fra på det økonomiske område, hvor det blir verre og verre med dramatisk fart. Et utrolig, men sant bilde av situasjonen gir den kjennsgjerning at landsbrukslandet Argentina idag importerer mel, egg og poteter. Brødet har derfor steget til 20 pesos kiloen, potetene står i 30 og eggene ble en tid betalt med 120 pesos dusinet i Buenos Aires. Samtidig er det bebudet en ny generell prisstigning på 30 prosent på transport og på elektrisitetstariffen.

Folket har ennå en gang sett seg skuffet og narret i

sine forhåpninger, forledet dertil av de fengende slagord og lokkende løfter fra kampens alvorlige dager da kanonene tordnet i Buenos Aires og La Plata. Det later til at forhenværende innenriksminister Vitolo traff spikeren på hodet da han uttrykte seg på følgende måte: «Jeg ser mere enn én "gorilla" i den blå leir på Campo

General Peron.

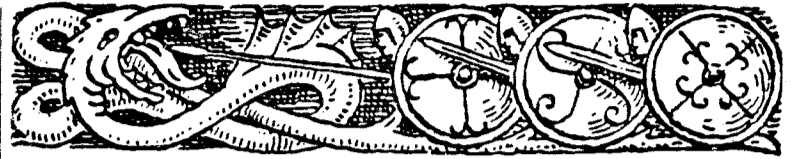
de Mayo. Jeg håper bare at håret ikke gror på dem igjen!» Men det er nettopp det det har gjort.

Noen få politiske og sosiale fanger slapp ut i begynnelsen, men de fleste sitter fremdeles. Likeledes ble det daglig forsikret at «Democracia» skulle få komme ut igjen når som helst, men sannheten om dette utslag av pressefrihet er dog at avisen til dags dato har vært stengt fordi den 32 årige barne-spesialisten dr. Mario Valotta, som ved Frondizis fall overtok redaksjonen av «Democracia» og gjorde avisen til et rent kamporgan for den peronistiske bevegelse, ikke er villig til å trekke seg tilbake til fordel for en mann som representerer makthavernes politiske syn.

Det er imidlertid ingen direkte terror rettet mot peronistene lenger. Derimot går man hårdt frem på en annen kant. For noen dage siden ble det således arrestert ikke mindre enn 500 jøder for «antidemokratisk virksomhet» på en av den jødiske kolonis eiendommer utenfor Buenos Aires. Samtlige var kommunister.

Man trodde i det lengste at peronismen etter alle løfter skulle bli gitt en viss bevegelsesfrihet, men da den lille dr. Guidos' «regjering» omsider skulle trekke opp de politiske linjer og fastsette datoen for de kommende «fri og rene valg» med deltagelse for alle, satte det fra septemberrevolusjonen så bekjente 8. panservognregiment i Magdalena seg i bevegelse igjen og rullet mot Campo de Mayo, samtidig som man kjørt marinens eneste hangarskip inn til Buenos Aires som ekstra pressfaktor. Man har meget realistiske «mobiliseringsøvelser» i Argentina!

Valgene ble så fastsatt til den psykologisk uheldige dato 16. juni 1963, otteårsdagen for bombardementet av Plaza de Mayo, der 300 sivile ble drept og mere enn 1.000 såret. Det fremgår av regjeringserklæringen at peronismen, eller justitialismen, er den argentinske form for nazisme og som sådan forbudt! Innenriksministeren legger også vekt på at erklæringen er inspirert av

SAGA

Av Kai Normann

*Saga, som vugger på tonenes rytmiske bølger
når sangen igjennom vårt sinn ved ditt vingesus går!
Deg er det vi følger når lynene snekkene følger
som ut over havet i skumsprøyten dristige står!
Deg er det vi ser i fjellenes drømmende linjer
og aner ved kveld når lien saftig og grønn
synger mot fjellet og kaller, lokker og girler
som var hun en hulder vår nordiske sommernatt skjønn!
Ja, slik er naturen som gjennom årtusener id
trofast og ventet med røster fra fjernt og nær,
dryppende brevann og kvadder av sangfugler små — —
smeltende triller fra måltrost og gulnebbet stør — —
Arktiske blomster smilte blant blåveis, soleie — —
alle de kjente og kjære som ennå ved vår er vårt eie!
Og høyt over fjellenes løfting, funkende stjerners hær!*

*Saga, du er i vårt sinn når minne i minne seg lenker —
bygger ved kveld mot det fjerne en stjernenes bro
til henfarne slekter, og dypt i vårt sinn du deg senker,
den værlige kvinne som kommer med lys og med tro!
Ja, julen er viet til Saga og slekten samles om deg,
erindringen stiger som lengsel fra hjertene opp — —
mens øynene dugges av tårer og ingen er deg og meg,
men bare en lengsel som løstes mot stjernen i granens topp!*

*Saga, når året seg vender, da kom de til midtvinterblot
de gamle nordmenn med frender og drakk til ditt minne sin mjød,
de hilset fedres bedrifter, de priste heltenes mot,
de husket den mann som kjempet og fant mellom like sin død —
De tapre fikk ros og ære, det var jo en rett som satt
i hallen for dom å bære og skjenke den falne lønn!
Rettfærdighet skulle seire og herske i jordens natt — —
Fra Saga det skulle rinne et lys gjennom tusen år — —
Ved henne et folk skulle finne styrke til dagens strid — —
Fra henne kom ros og ære, ved henne var evig dom — —
Ved minnet ble alt fornyet i vinterens mørkeste tid!
Ja, har hun enn glemt hva hun visste, da lever hun dypt
i vårt sinn,*

Forts. side 7.

SIEGFRIED:

Det er mere mellom
himmel og jord —

Birger Qvarnström: *Parapsykologi*. Cappelen.

Vinteren 1939—40 lå jeg med mitt kompani på grensevakt i nærheten av Svanvik i Øst-Finnmark. Som administrasjons-offiser hadde jeg en løytnant fra Nordland, som betrodde meg at han var «synsk». Det var noe som lå til slekten og bestemoren hadde fler ganger varslet om brå død på sjøen.

Jeg kan ikke si at jeg tok hans «synskhet» særlig alvorlig, men så hendte det noe en dag. Løytnanten kom synlig forstyrret til meg en morgen og sa at nå kom det til å hende noe. Han hadde «sett» en mann sittende på en stol med blodet silende ned over ansiktet. Det så ut som han var bevisstløs eller død og flere mennesker løp rundt omkring på gulvet. Jeg spurte om han så hvem mannen var, men han svarte at mannen satt med ryggen til så han kunne ikke se ansiktet.

Vel, noen uhyggefølelse skapte dette naturligvis, men vi slo det da hurtig fra oss — til neste dag. For da hendte det at en soldat ved en forlegning like i nærheten satt oppe i 2. etasje og fiklet med et ladd gevær. Med den følge at skuddet gikk av, tvers gjennom gulvet og traff en soldat som satt nedenunder i hodet. Såvidt vi kunne forstå stemte alt med det løytnanten hadde forutsagt.

Et tilfelle?

Da kompaniet ble dimittert etter avløsning omtrent ved månedskiftet mars/april 1940 hadde en del av befalet en liten avskjedsdrink og samtalen kom også inn på et eventuelt gjensyn på moen til sommeren. Situasjonen var jo da den at vi som hadde ligget fremme ved grensen og hver dag ventet på å bli trukket inn i krigen følte det som en avspenning etter at fredsslutningen mellom Finnland og Sovjetsamveldet var kommet og jeg tror ikke det var noen som hadde følelsen av noen forestående fare for Norge i den nærmeste fremtid. Løytnanten sa imidlertid at det var ingen grunn til å snakke om fremtiden for det kom til å hende noe som ville kullkaste alle beregninger. Han antydte også visse blodige begivenheter og at det ville komme til et slag som kostet mange liv nordpå.

Det som hendte kan jo krigs-

historien fortelle om. Hva spesielt angår det vår avdeling hadde tilknytning til, så var det vår bataljons avløser som ble så fryktelig opprevet i et «slag» og blant annet mistet tre av sine kompanisjefer.

Et tilfelle det også?

Jeg vet ikke, men jeg vet det som også vitenskapen nå begynner å erkjenne meget motvillig, at det er mere mellom himmel og jord enn en har villet innrømme. Selv gamle venstre-radikalere har begynt å revidere den hardkokte materialisme de bygget på. Et tidernes tegn er det vel også at professor Schjelderup har beskjeftiget seg med slike problemer som før ble henvist til barnekammeret, i to bøker. Han gjør det tydeligvis nødt og tvunget av kjennsgjerningene selv, men meget motvillig fordi det rokker ved det verdensbilde han og hans feller i sin tid skapte seg og andre.

En adskillig bredere innføring i emnet gir svensken Birger Qvarnström, hvis bok «Parapsykologi» nå foreligger i norsk oversettelse hos Aschehoug. Boken gir en virkelig bred og allsidig innføring i vår viten om menneskesinnets mysterier — fra telepati og clairvoyance til hallusinasjoner og drømmer.

La meg gjøre Jacob Paludans ord i Politikken til mine: «Man leser ikke Birger Qvarnströms velskrevne og kritiske bok uten et sterkt inntrykk av at vi ennå har meget å lære, og er man tynget av sin samtids daglige tekniske undere og dens mishandling av rom-aper, er det noe husvalende ved fornemmelsen av at livets eventyr også strekker seg ut ad andre retningslinjer.»

Bergs Assuransesbyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiens gt. 1 — Tlf. 44 49 94

Vet du hvordan forholdene er for våre krigsinvalid frontkjempere og varig skadede?

Vet du at mange av våre falne frontkjempere efterlot seg hustru og barn?

Vet du at disse er utelukket fra vårt lands krigspensjonering og støtteordninger for krigsinvalid og falnes efterlatte?

Har du tenkt over hva D U kan gjøre for disse våre falnes efterlatte og for å bedre og lindre invalidenes kår?

Hjelpeorganisasjonen for krigsskadede har hittil registrert behov for hjelp for ialt 229 mennesker. Mange er blitt hjulpet, men trenger fortsatt hjelp. Helst skulle vi utvide vår hjelpevirksomhet.

Bidrag kan sendes:

HJELPEORGANISASJONEN FOR KRIGSSKADEDE
FRONTKJEMPERE OG FALNES EFTERLATTE,
Postboks 1407 V, Oslo Postgirokonto 180 70

DIN HJELPEN ER BÆRESSAK!

HJELPEORGANISASJONEN ønsker sine venner og bidrags-
ytere i hele vårt vidstrakte land en gledelig jul og et godt nytt år!

NOEN AV ÅRETS BØKER

En prydd for kristenheten - en fare for Kirken

Monrad Norderval: *Slegge og ambolt. Land og Kirke.*

Det ligger en underlig motsigelse i dette at de kirkens menn som mest har bidratt til å undergrave kirkens autoritet og faste oppbygging ofte er så meget bedre og mere tiltalende kristne personligheter enn kirkens egne virkelige stridsmenn. Hvilke konklusjoner en skal trekke av dette, vet jeg ikke.

Det kan neppe være tvil om at menn som biskopene Schjelderup og Norderval, som en vel må kunne betrakte som den herskende radikalismens trojanske hester i den norske kirke, ikke har gagnet kirken som kirke betraktet, men like sikkert er det vel også at de i kraft av personlighet og ekte fromhet utenom alle dogmer kanskje har bidratt til å fremme kristendommens sak der hvor kirken ble skadelidende.

Det er et vanskelig problem dette og undertegnede tror personlig at til syvende og sist er lojalitet overfor tradisjon og lære innen den kirke en tilhører en nødvendighet hvis ikke det hele skal løse seg opp og gå til grunne. Derfor hører heller ikke slike folk som Schjelderup og Norderval hjemme som de høyeste tillitsmenn i den norske kirke, den som må være autoritær og læretro for å kunne bestå. Deres kall ligger på et annet plan og det er trist at de selv ikke har innsett det.

Men bege disse to sanne udogmatisk kristne menn som så ufortjent forvalter kirketradisjonen står vårt hjerte nær. De har begge våget å stå opp mot kirkens og hele samfunnets ukristne holdning i «landssvikopp-gjøret». Norderval har for sin del undertegnet oppropet om

«Russerne som mennesker» heter en bok av Wright Miller på Cappelen's Forlag

Svenskeutredningen og det er derfor med den største interesse våre folk vil lese biskopens bok «Slegge og ambolt» som er kommet i år. Det er ikke på langt nær alt en kan være enig i, men en får kanskje et annet bilde av den omstridte biskop, «ishavspresten», etter å ha lest denne bok enn en fikk da stridens bølger gikk. Norderval angir sitt ledemotiv slik: «Land og Kirke ba meg om et manuskript til et såkalt hyrdebrev. Jeg har under stor tvil prøvd å sette sammen noe som kunne gi uttrykk for et grunnsyn. Jeg føler trang til å vise menigheter og presteskap at mitt standpunkt i de forskjellige strids-spørsmål nettopp er diktert av mitt kristne grunnsyn, av min tro på Guds ord og åpenbaring.»

Ingen tviler på at biskopens syn er diktert av sant kristent grunnsyn, som han sier, det tvilen står om er om hvorvidt en kirkens øverste tillitsmann kan tillate seg å ha et privat kristendomssyn i strid med kirkens

uten å anrette ubotelig skade der han sikkert selv minst ønsker det.

Men la dette hvile. Når vi i dag anbefaler biskopens bok til dem hvis sak han talte, så gjør vi det ved å la «ishavspresten» presentere seg selv:

«Eg trur på Herren Jesus Krist, og annen veg eg hev 'kje visst igjenom livsens vanskar. I han eg hev mi barnetru eg finn 'kje betre himmelbru med alt eg grev og granskar.»

Overflødig jakt på «historisk Jesus»

Jacob Jervell: *Den historiske Jesus. Land og Kirke.*

Det er mange som opp gjennom tidene har lett etter den historiske Jesus uten å finne ham. Det har da heller ikke Jacob Jervell gjort, selvom han legger frem interessante synspunkter. Det er vel riktig som forfatteren sier at den Jesus vi møter i det nye testamente mere er en kirkens propagandafigur enn en skikkelse av kjøtt og blod, men da kan man jo heller ikke ta hva der berettes i evangeliene som utgangspunkt når en vil gjenskape den «historiske Jesus». En får vel heller nøye seg med det lille som foreligger: det Talmud — forøvrig også med tydelig propagandistisk hensikt — beretter lenge etterpå, en slengbemerkning av den jødiske historiker Josefus om henrettelsen av «Jakob, bror av Jesus, som kalles Kristus» og hva Tacitus sier i 2. århundre om betegnelsen kristne: «Denne betegnelse stammer fra Kristus, som prokuratoren Pontius Pilatus hadde dømt til døden under Tiberius regjering. Denne avskyelige overtro, som for en tid var trengt tilbake, bredte seg på nytt ikke (Fort. side 7.)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKRAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**Undergangspolitikk
og «storsinn»**

Dette er siste nummer av **FOLK OG LAND** i 1962 og som vanlig bør vi vel da ta et lite overblikk over året som gikk.

Skjønt noe overblikk behøver en egentlig ikke ta, for de politiske akkorder året toner ut med gir et utmerket, omenn rystende bilde av utviklingen.

Stortinget har nylig fullbyrdet det knefall for den internasjonale storkapital som skal danne innledningen til Fellesmarkedets velsignelser. Høyres og Venstres holdning i denne sak forbauser naturligvis ingen, den er gammel og velprøvet. Det var om den Arbeiderpartiets propagandister for ikke så mange årene siden sa med en omskrivning av fedrelandssangen: «Ja, vi selger dette landet». Nå har partiet selv overtatt som auksjonarius. Og ingen har lært noe som helst av det som Hitler demonstrerte så klart, at det bare er gammel og tåpelig overtro dette at et land ikke kan utvikle og utnytte sine naturherligheter uten å betale skatt til en utenlandsk kapital som ikke yder annet enn papirlapper.

De sløsende «velferds»politikere, som iallfall har sørget godt for egen velferd, har etter hvert skamløst solgt Norge for å skaffe driftskapital til humbugen. De lot mot dollar-«hjelp» landet lenkebinde av USA etter verdenskrigen, lot det føre inn i den amerikanske krigsblokk NATO med den sikre undergang som resultat hvis den nye krig kommer, og nå er de igjen rede til å utlevere oss til storkapitalens Fellesmarked, som vil slavebinde oss for alltid, som vil åpne portene på vidt gap for nye Findus-salg på alle næringslivets områder, og som vil la toll- og jernteppet falle mellom de norske og svenske brødrefolk.

Det er sannelig ikke hyggelige utsikter å ta med seg ut av det nye år og inn i 1963. En kan bare håpe på at lykken og den britiske forstand er større enn den norske.

Når det gjelder det som i første rekke opptar så mange av dette blads lesere, mulighetene for å få revidert det politiske «retts»oppgjør som markerte innledningen til den norske undergangspolitikk, og som gav vårt rettsvesen en knekk som det tydeligvis ikke klarer å overvinne, så må en slå fast at de skyldige maktthavere fortsatt nidkjært vokter over den urett de har begått. Det er tydelig for enhver idag at «retts»oppgjøret, som vi skrev, ikke lenger kan holde seg oppreist ved egen hjelp, men det har nok fremdeles mange hjelpere som holder det under armene. I første rekke da det norske rettsvesen, representert ved landets høyesterettsjustitiarius. Det er direkte skamløst at de som skulle vokte lov og rett i en sak som berører tituseners ære og velferd hindrer en ny rettsavgjørelse på basis av det overveldende og frifinnende materiale som nå foreligger, og som har vært dokumentert for de retter som avslår gjenopptagelse.

Enda verre blir det når en overalt møter dette jernteppet som de ansvarlige har etablert rundt «landssvikoppgjørets» urett. Her hjemme hindres som nevnt enhver gjenopptagelse, i menneskerettighetskommissjonen med Castberg som norsk medlem avvises en prøvelse under påberopelse at en ikke kan gi en kjennelse om Norges tilbakevirkende lover tilbakevirkende kraft, og nylig har vi også sett at riksadvokaten gjør sin plikt i den felles sak.

Vi bebudet for en tid siden at vi snart ville få oppleve der Herr Reichsadvokats storsinn når han av pure velviljen overfor de titusener av NS-folk han har aksjonert mot, nå ville la nåde gå for rett når det gjaldt en hjemvendt udømt frontkjemper m. v. som har oppholdt seg i Argentina.

Storsinnet lot heller ikke vente lenge på seg. VG forteller nå at riksadvokaten har gått med på påtaleunntatelse!

**NORDISKA RIKSPARTIET
— NORDISK SAMLING**

önskar **FOLK OG LAND's** läsare
en **GOD JUL** och **ETT
GOTT NYTT ÅR 1963!**

Partiledningen.

**ET GODT OG FREMGANGS-
RIKT NYTTÅR**

önsker Forbundet alle sine medlemmer og bidragsydere. Vårt arbeid står og faller med økonomien, så vi benytter anledningen til å minne om medlemskontingenten og/eller bidrag til det fortsatte arbeid.

Styret.

MINE BESTE ÖNSKER

til venner og kjente landet rundt i anledning av julen og det nye år.

LARS HOLT, Stokke, Vestfold.

SIGNA HELG OG GODT ÅR

ynskjer vi alle som kjempar for sanning, ære og rett!

Inga og Trygve Engen.

«FOLK OG LAND»

Dette er altså siste nummer før jul og også siste nummer i 1962. Neste nummer kommer lørdag 12. januar.

Så önsker vi da alle våre lesere og venner en riktig god jul og vel mött i det nye år.

REDAKSJONEN

Slik våre motstandere ser oss

Forts. side 8

Onde tunger sier at det er for at retten ikke skulde måtte revidere gammel urett, og det må vel være all grunn til å si det, siden selveste VG i sammenheng med meldingen om storsinnet forteller at «man har også flere efterdønninger etter landssvikoppgjøret for tiden. Blant annet forsøker en tidligere beryktet nazist å få sin sak gjenopptatt». — Uten resultat kunne bladet tilføyet.

Hvorledes det nå enn er med dette, så føler vi iallfall trang til å si med et av Terje Wolds berømmelige ordtak: Don't be soft, Mr. Aulie!

**ANNELISE PAROW
TANNINSETNING
Trondheim**

Gisle Johnsonsgt. 5 . v. Lademoen kirke - Voldsmilde

MAGNUS ERLINGSON kontra SVERRE:

Snorre avsluttet sin skriving med slaget på Ree

Striden mellom disse to konger har vært omfattet med stor interesse helt ned til våre dager. Det kan kanskje være grunn til å komme med en legmanns syn på denne.

Den alminnelige lære er vel den, at Sverre ut fra et rent idealistisk syn representerte en sosial reisning mot et angivelig stormannsvælde. Dette mangler sannsynlighetens preg. Sverre så å si arvet Øystein Møyilas parti, som ikke kan sees å ha hatt noen sosial reisning som mål. Det trengte en ny gallionsfigur med arverett til tronen etter Øysteins fall på Ree. Sverre utgav seg fra nu av og først nu, i forholdenes medfør for å være kongesønn, hva han altså ikke var. Inntil det tidspunkt hadde det vært sin geistlige karriere Sverre hadde vært ute etter å befordre, og etter råd fra en venn i Selje kloster satset han på Øystein.

Det er også høyst usannsynlig, at der i Norge skulle være foregått en sosial reisning, som man ikke så tegn til i Europa forøvrig, 600 år før den første sosiale revolusjon, nemlig borgerstandens opprør i Frankrike mot adelen i 1789 etterfulgt enu 100 år senere av den såkalte arbeiderklassens stille revolusjon.

Forholdene på den tid i det øvrige Europa var følgende: Pavestolen hadde manøvrert seg til makt til å innsette eller bestemme, hvem som skulle være konge eller fyrste i de forskjellige land, etter sine interesser; hvilket førte til en stående kamp mellom pavestolen og de tyske keisere.

Nu hadde Magnus nok odelsrett til tronen, men han kom som før påpekt langt ned i rekken fordi retten var på spinnesiden. Dette har sikkerlig ikke vært tilagt noen genetisk betydning, men utelukkende rettslig. Heller ikke det siste moment ble alltid tatt høytidelig, når det passet. Håkon hin Gode kom strengt tatt etter Erik Blodøks og hans sønner og Harald Hårdråde hadde i det hele tatt ikke odelsrett, men han hadde meget guld, som han delte likt med Magnus

hin Gode mot halve kongedømmet. Dog ikek uten adskillig sverdslag med stormennene, som holdt på loven.

For å bøte på Magnus' mangelfulle odelsrett lot hans far, Erling Skakke, ham krone i Nidaros av pavestolens representant. Dermed kom denne inn i bildet. Den så en anledning til å strekke sine fingrer ut til Skandinavia. Skulle kroning godkjennes som erstatning for manglende rettmessighet, så ville resultatet blitt, at det stod til paven å avgjøre, hvem som skulle være konge i Norge. Odelsretten var og er nu engang det seigeste rettsbegrep i Norge.

Dette synes å være den underliggende grunn til borgerkrigene i Norge, som førte til at firehundrigårignatten ruged (og altså ruger) over åbekatten.

Sverre benyttet seg av disse forhold — i egen interesse. Hadde det vært av idealistiske grunner burde han vel fortsatt, som han begynte og understøttet en av de andre flokkene, som opererte med hver sin arveberettiget tronfølger. Ingen av dem kan sees å ha hatt noe sosialt idealistisk mål like lite som Sverre hadde det. Etter Fimreite fortsatte han som før med lemmenn og årmennt ute merkbare sosiale interesser, tvert om.

På dette tidspunkt kom også historien om Sverres mors angivelige pilgrimsreise til paven for å skrive sitt feiltrinn frem. Det er vel bare oppspinn, i hvert fall passet det ikke i pavens kram eftersom det senere ble nødvendig å tale Roma midt i mot.

Det er en paradoks, at det ble en bevisst bytting, som hevdet arveloven, hvilket han som sådan nødvendigvis må ha gjort i egen interesse. At Sverre nådde sitt mål å bli konge av Norge ville vel ikke fått noen særlig betydning for eftertiden, hvis det ikke var blitt så kostbart, d. v. s. ført til uår på menn.

Det ser ut som om Snorre ikke har gidde skrive om Sverre og hans efterkommere idet han tvert har avsluttet sin skriving med slaget på Ree.

Olaf Holm.

Oberst Konrad Sundlo:

NARVIK 1940

XIII.

BISPEN SOM TALTE OM kjærlighet i «folkedommens» tid

«BYEN MED KANONEN»

B. Før 9. april

Den 13. januar 1940 kom Feltbataljon I av I.R. 13, og jeg var nede i havna og tok imot dem.

Det var jo karene fra mitt «hjemmerement» som kom. Dette regimentet som rekrutterte soldater også fra min fars bygd Skogn ved Levanger, og som jeg hadde tjenestgjort ved gjennom 15 år som løytnant og kaptein.

Visst var det mitt regiment!

Der kom sjefen, min gamle venn major Sverre Spjeldnæs. Der kom mitraljøseshjefen, spreke kaptein Brønstad, som engang for mange år siden — da han var liten gutt — var kommet til meg på Steinkjær-sannan og hadde spurt om han burde gå inn på krigsskolen og bli offiser.

«Visst bør du det!» sa jeg.

Og Brønstad gikk inn. Akkurat som jeg, trodde jo også han at Norge mente det alvorlig med snakket om gjenreisningen av forsvaret.

Men så gikk bataljonen i land og satte sving på byens gater. For det er flotte karer disse guttene fra Inntrøndelag, Fosen og Namdal.

De hadde imidlertid noen farlige konkurrenter, og det var hestene, for aldri har det vært så mye fine gamper i Narvik by som denne dag. Jeg lyver ikke når jeg sier det. For gamle oberst Feiring i Kavaleriet fortalte meg engang at hestene i Trøndelag var bedre enn hestene i Sør-Norge.

Og her er Narviks kanonpersonlig.

Da jeg hadde fått studert major Spjeldnæs litt nærmere, så jeg at han gikk med høyre arm i bind.

«Da vi hadde oppsetting i Steinkjær, datt jeg på holka og brakk'n», sa han som svar på mitt spørsmål. «Men den hindrer meg ikke noe, og forresten er den snart bra igjen».

Bataljonen ble ikke liggende lenge i Narvik. Det var jo ikke mulig å drive skikkelige øvelser der. Så den ble flyttet inn til Elvegårdsmoen den 3. februar 1940.

Hørom skriver soldat Svein Juul i sin dagbok under 3. februar:

«Flyttet til Elvegårdsmoen».

Dagboken var ett av de dokumenter som det ofte ble henvist til under behandlingen av min sak (Eidsivating militære Lagmannsrett april-mai 1947).

Både majoren og jeg gledet oss over den utmerkede utdannelse bataljonen nå ville få. —

Men vi gledet oss for tidlig.

Vi tok ikke med i beregningen at det ble en forferdelig snøvinter og at der på moen hverken var elektrisk lys eller innlagt vann.

I alle de syv år jeg hadde vært regimentssjef, hadde jeg mast for å få innlagt elektrisk lys og frostfri vannledning. I hver eneste ekserserrapport, og ofte om vinteren også, hadde jeg skrevet om dette, og jeg syntes at jeg hadde skrevet godt.

Men det var altså ikke godt nok. Det ble først elektrisk lys da tyskerne hadde overtatt ekserserplasen. For de sa: «Dette går ikke an. Her skal det være elektrisk lys! Begynn og bygg!»

Men det var etter stakkars Spjeldnæs' tid. Han måtte klare seg med parafinlamper, som både var få og skrale. De gav så dårlig lys at det ble vanskelig selv med kortspillet. —

«Æ kain bætterde itj sjå forskjell på hjært og spar», sa de bort i brakkene om kvelden. —

Så var det vasskjøringa.

Den vart et ork. Det skal mye vann hver dag til 800 mann og 120 hester.

Og så var det snømåkinga.

Det var alle tiders snømåking. Det lavet ned i dager og uker, og det stormfauk. Riksveien Narvik-Bjerkvik ble holdt oppe av veivesenets motorploger, men den 1 km lange biten fra riksveien og opp til moen måtte spaes opp, for der gikk ingen motorplog. Og så ble det spadd på harde livet. For føyk veien igjen, kom

ikke proviantbilene frem, og da skulle du ha takk. For da ville bataljonen hverken få mat eller kaffe.

Så karene hang i for å berge livet. Det ble snøkanter på både 4 og 5 meter, men det brydde ikke snøværet seg noe om. Det bare drev på med storm og snøfokk for lissom å prøve om Innherredskaran, Namdalingan og Fosingan var så seige som de hadde ord for. —

Og det var de.

For veien ble alltid holdt åpen.

Den 17. februar fikk jeg fra divisjonen dette telegram:

«Den alminnelige situasjon spent og uklar stopp. Før over ett kompani og en mitraljøsetropp til Narvik stopp. Beredskap for avvisning av kuppforsøk uansett nasjonalitet».

Jeg gav derfor straks major Spjeldnæs ordre til å sende en garnison til Narvik, og dagen etter kom kaptein Langlo med 2. kompani og en mitraljøsetropp fra bataljonens mitraljøsekompani. Om dette skriver soldat Svein Juul i sin dagbok for 19. februar:

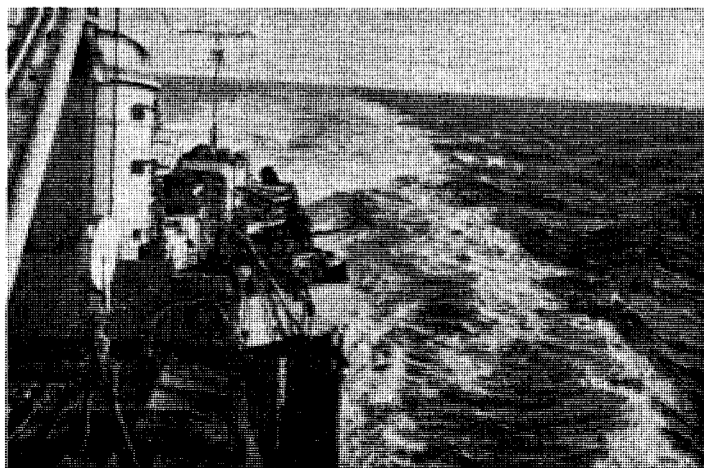
«Reiste til Narvik og bor i «Folkets hus». Har fått utlevert 120 skarpe skudd. Vi ligger i beredskap for Narvik by.»

Jeg likte kaptein Langlo, som jeg hadde kjent i mange år, og jeg forklarte ham situasjonen:

«De skal med Deres styrke overta sikringen av byen. De skal sørge for besetning i begge blokkhus og dessuten skal De legge en postering nede ved kaia, altså midt mellom Framnes og Fagernes. Det er jo 3 km. mellom blokkhusene på disse steder, og det er for langt. Vi må ha en postering imellom!».

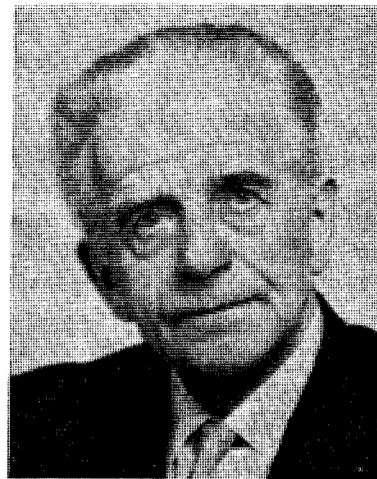
Og slik ble det også forholdt.

Forts. side 8

«Den alminnelige situasjon spent og uklar» — —

EN HYLDEST PÅ VERS FRA DEN AVDØDE STAVANGERPREST JAC. HAUG TIL HAMARBISPEN.

Kristian Schjelderup: Veien jeg måtte gå. Aschehougs Forlag.

Jac. Haug var prest i Stavanger under okkupasjonen. I 1945 ble han da brutalt satt utenfor. Han jobbet på Petri menighets kontor i Stavanger for 50 kroner måneden og døde i 1957. Han ble begravet på Eiganes kirkegård i Stavanger. På gravstenen står det et enkelt trekors hvor navnet ikke kan leses.

Vi synes det kan passe i dette julenumret av FOLK OG LAND å gjengi de vakre versen til biskop Schjelderup da denne hadde holdt sin modige nyttårspreken og talt hatet og hevnen og uretten midt imot. Spesielt har det kanskje sin interesse fordi Hamar-bispen i år har sendt ut en bok om sitt liv: «Veien jeg måtte gå.»

Slik skrev «Jens Veimand»:

Kjærlighetens bud blev tolket nyttårs nctt av Hamar-bispen. Endelig en prest, en kristen, uredd våget si til folket: «Kristendom må ikke være bare visdomsmettet lære, den skal frukt i livet bære.» Den må gi de varme hjerter, åpne hender rakt mot alle, — vanskelig det nok kan falle, Synes være «Over Ævne» — «fiender» som «brødre» nevne Kristus sier det går an, kraften til det, den gir han,

og han gir den rikt til alle som har helt kan sine kalle. Slik en kristen lett en kjenner ved den ånd som i ham

brenner:

Kristi kjærlighet — som tenner håp for såre, brutte sinn hos mennesker i nød ført inn. Sol for slagne menneskeviljer, dugg for vissett sjeleliv, broderord som tror og tilgir, hånd som retter bøyet siv.

Kristusgrepet sinn og hjerte, lider med i deres smerte som må gå de veier trange, såre, bitre mange gange. Slik en kristen han vil prøve Kristi kjærlighet å øve.

Kristi krav med tyngde retter Hamar-bispen over landet. Folket lytter, — kan ei annet, og det skal nok gro deretter. «Hjertegrepet tale griper», — han har glød fra Herrens Alter.

Kjærlighetens tale spalter hjerter harde, frosne jord. Andens makt i ordet bor. Tankene som fram han brakte vekke må selv hevnes sette og får hjerter til å fatte tidens nød, de manges

trengsler, sukk fra fangeleir og fengsler, fra de tusener av dømte — dømte for «de sviktet landet»,

og er utstøtte, forbannet, hånet, spottet og foraktet, som en «paria» betraktet, Pines under folkesnakket: nordmenn, kaldt for «nazipakket».

Kristi bud fra Hamardomen, båret fram av tilsynsmannen. Var det bud at klokkeklangen fra Guds kirke var en annen? Var «forsoningstiden» kommen? Var det slutt med

«folkedommen»? Hat og hevnlust-tider svinner, dag med broderskapet rinner?

Jesu Kristi egen lære var det bispen fram fikk bære av et hjerte tent i brann for Guds kirke, folk og land. Selv han engang Kristus møtte, han som aldri noen støtte ut fra kjærlighetens favn, for han bærer

FRELSENAVN.

— Men, hans krav til sine venner, dem som bud om ham skal bære og som tjenere han sender ut til folket, de skal være vitner om hans kjærlighet —

(Forts. side 7.)

ALEXANDER LANGE:

Reise til det sydlige

Litt av hvert om rikets tilstand

Fra Kristiansand: Torvet med Håndverkeren tilvenstre, Politikammeret, inneholdende Rynning-Tønnesen, tilhøyre

II.

For gammelt kjenns-kaps og vennskaps skyld besøkte jeg i det etter okkupasjonen sterkt fremadskridende Kristiansand — de 3 «gode, gammel-dagse direktørane», som byen er i lykkelig besiddelse av. — De har ikke stått i NS, men tvertimot. En av dem — direktør Olaf Rueness måtte jeg takke for hans uforferdede artikler mot uhyrligheter i «rettsoppjøret» — NB dengang dette var på det værste. Nu har imidlertid Høyesterett i disse dager eraktet at forsikringsteknisk korrekt i IDUN tegnede gavepoliser på 2000 kr. til fallne frontkjemperes barn betalbare ved deres 18-års alder — er ugyldige. Staten har for lengst snappet pengene. Denne uhyrlige dom vil bli bestemmende for mange av våre formående og tidligere motstanderes holdning. Nu er det kommet formeget wold i Høyesterett. — WOLD satt skamløst selv og dømte ut fra sitt hat og sitt eget u-verk som emigrantenes justisminister. —

I Kristiansand hørte jeg en rørende historie som etter mitt skjønn ikke inneholder brodd mot noen: Den 7. mai 1945 kom en GOD NORDMANN til en Kristiansandsbank med en stor sjekk utstedt av WEHRMACHT. Formedelst timeglassets utrin-nelse ble sjekken nektet honorert. Den gode dro så til en Lillesandsbank som kapitulerte for siste gang. —

Mens jeg var i Kristiansand ble det kunngjort at et nasjonalt samlag som eiet operafragmentet Olav Trygvason av Grieg måtte selge dette til utlandet hvis den forlangte pris ikke kunne betal-bare innenlands. Georg S. ringte straks til formannen professor Sigmund Skard og meldte seg som kjøper. Uvisst av hvilken grunn ble det nu fart i tingene, og såvidt jeg husker fikk Bergens Museum denne nasjonale skatt. Det var meningen at Olav Trygvason skulle ha blitt et monumentalverk i norsk opera. Om denne uttalte Bjørnstjerne Bjørnson, da han i 1906 avslørte bautaen på

Rikard Nordraaks grav i Berlin: — Det som ikke kommer i rette tid — det kommer aldri. —

Rett som det er reiser vi inn i «middelalderen» — til en bortgjemt del av Søgne som ikke frekventeres av turister eller Rockefellerere, fordi her har tiden stanset siden seilskutene og etter at hollender, briter og dansker hadde hugget ut ekeskogene. Nu har lenge ek, kristtorn, kaprifolium og selsomme blomster, glemte tulipaner og Tråneplommer grodd lenge for ingens øyne. Unntatt et amerikansk jetfly som just skar en stripe i rådyrskogen — lages plaskene ellers bare av stor fisk i bever-vann! Likesom det i disse dager er bulldozet mange tusen meter myrer for plantning av skog, i Emmanuel Salvesen Schjelderup Dvalaas's tidligere domæne. Her står en sten over to gjeterer som for ca. 100 år siden drepte hverandre i en strid om beitemark. — Her eksperimenteres det også med å få kalkuner til å leve nesten som tiur og røy i dette eksotiske grønne halvlys, hvor man dog fra toppen av urskogen ser havet. Det er mulig at det her ett eller annet sted vil bli reist en hall fra fortiden av folk som er lei av den aller nyeste tid, også på byggingens område. —

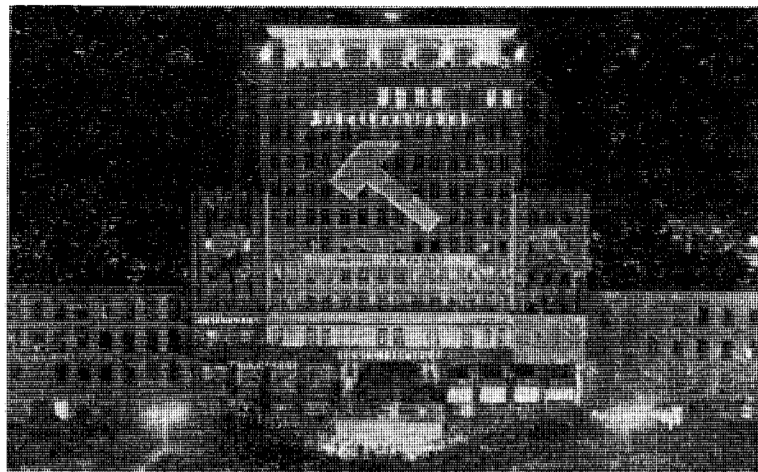
I den trafikerte del av Søgne finnes det et herlig byggverk — Søgne Gamle Kirke. Et jordskiftedokument fra 1344 viser at der da var prest og prestegård og sikkert også kirke. En av de første prester som nevnes er herr Christen Jensen som har tilnavnet Skelderup Navnet går igjen i denne prests mange etlinger i Søgne og andre steder. — Bjørnstjerne Bjørnsons far Peder Bjørnson har vært sogneprest her. Vi gikk inn i sakristiet, la kr. 2,50 på bordet og tok med oss en bok om kirken. Her inne råder middelalderens hengivelse i de evige verdier — Jesu kjærlighetslære, som han hadde blitt hengt for idag. Her kan velferdsaugurene glemme sin blodige fortid. — Her teller hverken fellesmarked, dollars, pund sterling — eller de politiske hyeners evige angst. Her kan en snakkesalig skeptiker endelig bli stille.

Da den norske kunst uten NS-innslaget og de kunstnere som ble skåret over én kam med dette i de avgjørende år, som man nu vil glemme — da en slik norsk kunst og

B. S.:

FORTJENT JUBILANT

LITT EFTERKOMMENTAR TIL DET NORSKE ARBEIDERPARTI'S 75 - ÅRS JUBILEUM

Da jubileringen for ca. 4 måneder siden likesom var på sitt høyeste, fikk man som seg hør og bør ved slike anledninger gjenoppfrisket en del av de bragder pionerpersonene i partiet har stått for i årenes løp. At slike størrelser som Martin Tranmæl og Johan Nygaardsvold får velfortjent omtale et forståelig. Førstnevnte for sin antydning i sin tid om «dynamitt i borehullene», og den andre blant annet for sin statsministergjerning og «hele folket i arbeide». —

Dette siste fenget så godt under valgagasjonen at Nygaardsvold ble statsminister i 1935. 5 år derefter var «hele folket i arbeide» for tyskerne i Norge.

Det har senere vært bekvemt for dem der hadde ansvaret for skandalen 9. april 1940 å lansere uttrykk som det «tyske overfall på Norge», men den virkelige — og direkte årsak til «overfallet» har de ansvarlige lagt best mulig skjul på, slik at de der ikke leser stort annet enn hva en temmelig ensrettet partipresse forteller, ikke vet — eller vil vite annet enn hva deri står.

Årsaken til det såkalte

tyske overfall på Norge antas i første rekke å være den av regjeringen Nygaardsvold i 1939 erklærte falske nøytralitet. Regjeringen bekreftet sin falske nøytralitet på forvinteren 1940, da den traff avtale med vestmaktene, England og Frankrike, om at disse to stormakter skulle få besette fremskutte posisjoner i Norge. For å underbygge disse beskyldninger, siteres i etterfølgende hva «FREM-OVER», Narvik, trykket den 28 desember 1959 under overskriften: «Fransk kaptein orienterte oberst Sundlo om de alliertes planer»:

«Under påskudd av å ville hjelpe Finland, forlanger England og Frankrike av den norske regjering støttepunkter og rett til gjennommarsj for sine tropper. I denne sak er det oppnådd enighet mellom de tre regjeringer. Man er kommet overens om at den norske regjering offisielt skal ta avstand fra å imøtekomme de alliertes krav, såvel vedrørende støttepunkter som vedrørende adgang til gjennommarsj. Når man imidlertid stiller den norske regjering over for et fait accompli, vil den på

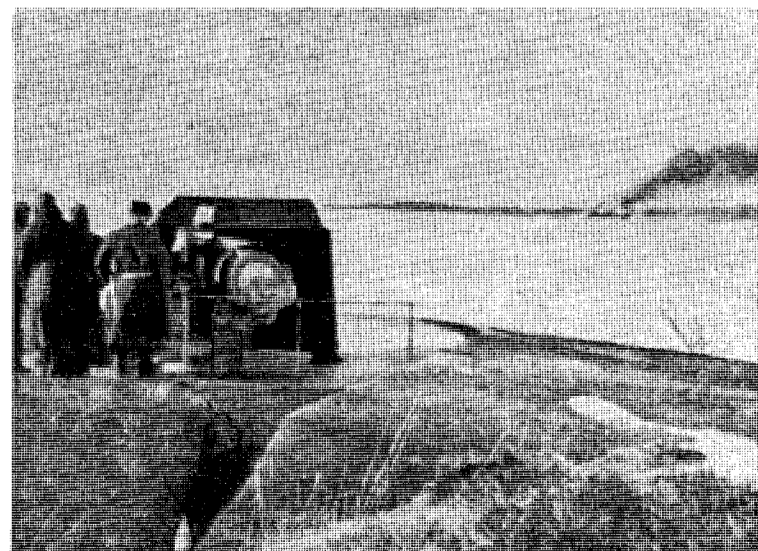
Forts. side 6

Tornerose - Søgne

Tornerose-Søgne

Forts. side 6.

I vestre batteri i pausen mellom 2. og 3. angrep på Odderøyen. Den tyske båt «Seattle» brenner i Laksviken på Ytre Flekkerø. Kommandanten, oberstløytnant O. A. Fosby og løytnant Jakob Rynning (Begge NS) bet med sine folk kraftig fra seg. Den eneste motstand som ble gjort ved tredje divisjon

Reise til det sydlige - -

(Forts. fra side 5)

kultur blir temmelig tom for personligheter — er jo nu «denatureringsprosessen» i gang —. **FÆDRELANDS-VENNEN** var forleden på **Nørholm**. — Georg Stray og jeg hadde vært der like i forveien. — Fædrelandsvennen setter som overskrift over en helside: **HAMSUN VAR IKKE NAZIST**.

Hva Hamsun var har han selv tydelig og utvetydig skrevet, blant annet i sin nekrolog i Aftenposten over Adolf Hitler, da alle kloke løp og gjemte seg. Det er det gode med glassklare utsagn i trykt skrift at ingen kan løpe fra dem. Det lønner seg heller ikke. . . .

Nørholm er en perle i det gamle adelige Sørlandet.

Arild Hamsun er en sønn som farens verdensberømmelse ikke har satt litterære griller i hodet. Han lever med solen og dagens gjøremål og gjør ikke meget av seg selv. — Fru Marie Hamsun var dessverre ikke hjemme.

I Kristiansand er det greit. Der er Georg Stray den store kamerat, han ordner med hus og bygging, og er i denne optimistiske by idag et av de alt bevogede mennesker, sivilt sagt eienomsmeier, men i virkeligheten en slags lokal Vaar Herre som nyder tillit fordi han har vist seg verdig tillit, OG — kan få tingene gjort. Hans kontor er hver dag så full av klienter at det ser ut som en amerikansk presidents hovedkvarter før valget. — Byen vet at han den dag i dag synger **HER KOMMER GUTTA I DEN NORSKE LEGION, FREMAD PÅ MARSJ MOT MÅLET** — og de vet at han som alle ordentlige og i dag populære NS-folk er uforbederlige nasjonal- og bonderomantikere. De vet at han ble arrestert av politimester Rynning Tønnessen natten mellom den 17. og 18. mai 1940, fordi Georg Stray forsøkte å mobilisere ungdommen til åpen militær motstand mot tyskerne.

Vår noble tidligere fylkesmann I. Leuch **Elieson** sier:

Husk at det eneste Churchill takket for var sjøfolkene og handelsmarinens innsats. . . . **Men hvordan ble sjøfolkene behandlet?**

På Holmsten traff jeg den bunnsolide ordfører — også etter «frigjøringen» — **Anders Skarpengland** og frue, Anna av Øvrebø. Samt et psykiatrisk geni som hadde kombinert hypermoderne gårdsbruk med et velorganisert pensjonat for sinnslidende. Da jeg hadde kjørt opp og nedad bakke til Finland i Vestagder kom jeg

Fotograf Magnus Himberg, Lillesand. Hans atelier på Rjukan ble knust, fordi han arbeidet for forsvaret

til den 78-årige, utrolig vitale Olav Grindland på et moderne gårdskompleks med tufter fra oldtiden. Man ser så langt fra Grindland i alle retninger at større syn sees neppe i Vest-Agder.

Denne geografiske utsikt har skapt en tilsvarende åndelig oversikt. Olav hadde klanen i sin hånd og på moper fartet vi opp og nedad bakke til våre venner. —

Mange navn må være nevnt, fordi denne beretning handler ikke om folkeregisteret, men om besøk hos sjelens, sundhetens og ettertankens adelige, de sørlandske gode bønder, som ennå ikke har flyttet til folkedemokratiets høybygg på Lambertseter. — På Vennesla traff jeg en av de sterkeste jeg har møtt — N. V. som sa — Kan du ha femhundrede? — Såvidt, sa jeg. Du kan godt få tusen, sa Nils. Hans kone Gudrun hadde vært en slags jøssing under okkupasjonen. Nu var hun blitt en ekspert den andre veien og pekte på et sted hos Paul Hartmann som viste at eksilregjeringen var klar over at Norges krig var slutt. Gabriel Moseid var død, men hans ånd hvilte ennå over **MOSEIDMONEN**, hvor vi lekte som barn. — Nu har Monen blitt ekspropriert, men Marinus Moseid, vår gode venn, gjorde oppmerksom på at det var «uffattelig med støybesand» i undergrunnen. Det offentlige måtte betale mer overensstemmende med verdien enn man hadde tenkt seg og konferere med Grundlovens § 105. Herrerne kom med en sjekk til Martinus. Han ville ha summen i kontanter. For Martinus kan mer enn sitt fadervår.

I Lillesand traff jeg dessverre nesten ingen hjemme. Blant andre var doktor Fossums borte. Men så støtte jeg på fotograf O. Himberg. Han er som et helt historisk optog: Hans atelier på Rju-

kan ble knust til pinneved under sosialistenes daværende militærfiendtlige demonstrasjoner rettet mot forsvarsarbeidet den 17. mai 1914, fordi Himberg hadde laget en fane — et norsk flagg med innskriften:

**INGEN FRIHET
UTEN FORSVAR**

Da jeg satt der i Lillesand anno 1962 og så den gamle usannsynlige kjemperen: så tenkte jeg: tenk hvor mange ville ikke i dag ha gitt noe av sitt forspilte liv for å ha kunnet holde en så rettelinjet kurs som Magnus Himberg, en kurs som ingen kloke folk kunne ha funnet på. Den var jo ikke alltid lønnsom, nemlig. . . Himberg har fotografert Shackletons grav i isødet og har startet verdens sydligste fotballag.

Himberg lager vers: En ekte Himberg er denne:

Vår slekt må i graven gå
før vi får vite
hva Ruge ruget på. —

Til avslutning ber vi Magnus Himberg om han vil gi **FOLK OG LAND**'s lesere en liten smakebit på den politiske omgangstone dengang han ble til pinneved på Rjukan? Himberg svarer at den kjente sosialistagitator (Anders?) **Buen** (og stortingsmann) ropte ut over Rjukan: «Konge, Storting og regjering er pøbler, mordere og en politisk forbrysterbande.»

På Kostøl ved Kristiansand lever tidligere løytnant den gang på Odderøen festning Jacob Rynning. Da tyskerne kom inn den 9. april da skjøt han med sitt batteri under direktiv av festningens tapre helstøpte sjef, oberstløytnant O. A. Fosby (også NS) slik at tyske fartøyer ble senket eller ble skadet. Kommandør Wigers kom opp i batteriet og takket Rynning for innsatsen. Da fengselsdøren lukket seg bak NS-mannen Fosby ved «frigjøringen» døde han av slag. — Da funksjonærer og embetsmenn ved Kristiansands politikammer var blitt forledet til å gå fra sin post som byens opprettholdere av ro og orden i 1940 — kom Rynning tilstede og erklærte at hvis det var hilden politiet var urolig for — overtok han ansvaret for at den skulde forholde seg fullkommen ordentlig, lovlig og i overensstemmelse med Kongespeilets krav til hilden. — Kristiansands politi gjenopptok tjenesten, heldigvis. . . . Denne mann har i ti år vært ansatt for Hunsfoss Fabrikker med å laste kubb på vogner som fra Alefjærfjorden går på taugbane til Hunsfoss. — Som operasanger het han Gunnar Norr. Han synger praktfullt den dag i dag.

Fortjent jubilant —

(Forts. fra side 5)

samme måte som i *Altmark-affæren* nøye seg med en protest. (Uthevet av meg).

For egen regning tillater jeg meg å spørre om ikke denne regjeringshandling var **regelrett høyforræderi** sett på bakgrunn av at den få måneder tidligere hadde erklært Norges nøytralitet i den da startede storkrig. Rettslærde jurister burde uttale seg offisielt om dette mitt spørsmål.

Videre siteres fra forannevnte **FREMOVER**:

«Med den norske regjeringens vitende og godkjenning undersøker nu England og Frankrike landings- og transportforhold i de norske havnebyer. Kaptein Kermarrec fra den franske legasjon i Oslo har fremfor noen annen fått i oppdrag å sette seg i forbindelse med vedkommende *bykommandanter i anledning den planlagte aksjon*. «Vi vet at kaptein Kermarrec allerede har vært i Trondheim. Likeledes har han satt seg i forbindelse med kommandanten i Narvik. Kommandanten i Narvik er oberst Konrad Sundlo».

«Fremover» fortsetter:

«Kaptein Kermarrec orienterte obersten om de alliertes planer, som kort sagt gikk ut på å landsette motoriserte tropper i *Stavanger, Trondheim, Narvik og eventuelt i Kirkenes*. De allierte hadde også til hensikt å sende fly til flyhavnen Sola ved Stavanger, som er utsett til operasjonsbasis for flyvåpnet. Enn videre hadde Kermarrec forhørt seg meget grundig om Ofotbanen, først og fremst om hvorvidt tunnelene var tilstrekkelig store for transport av tungt artilleri. Obersten besvarte spørsmålet i strid med hva sant er, med nei». — «Kermarrec som gikk meget systematisk til verks, nøyde seg ikke med oberstens svar men henvendte seg til jernbanestyrelsen i Narvik. Her fikk han da vite at tunnelene på Ofotbanen har det største profil i Europa, og at alt som kan transporteres ellers i Europa, også kan transporteres der.»

Da denne Kermarrec formeltlig må betegnes som spi-

on, kanskje en stor sådan, blir spørsmålet hvem som opptrådte mest korrekt i dette tilfelle — oberst Sundlo eller **Ofotbanens ledelse?**

Det som her er sitert fra «Fremover» artikkel 28. desember 1959 er på langt nær den hele avsløring av den norske regjeringens spill bak kulissene for å tekkes England.

Som det fremgår av foranstående var oberst Sundlo ikke særlig villig til å gi kaptein Kermarrec de forønskede opplysninger, som skulde tjene til å lette de alliertes nøytralitetskrenkelse av Norge. Så stor forræder var han altså ikke!

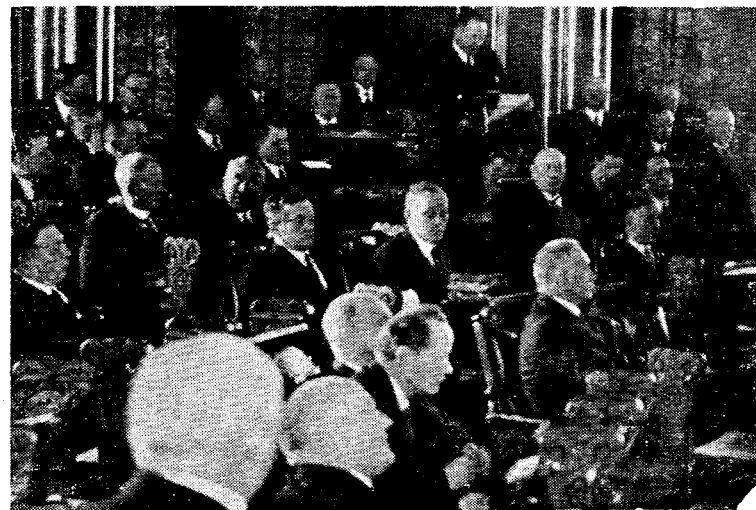
Det hører med til omtalen av «Fremover» artikkel at

oberst Sundlo er avbildet i den. Sannsynligheten taler derfor for at «Fremover» i sin iver- og opptatthet med å sverte oberst Sundlo for hans misvisende opplysninger til et fremmed lands etterrettingsagent (spion) har løpt fra sans og samling og dermed samtidig avslørt den norske arbeiderpartiregjering Nygaardsvolds, for vårt land så katastrofale handlinger i slikt omfang at Englands motkrigførende, tyskerne fant det nødvendig å besette Norge.

Det norske folk, der under valg hadde skaffet seg slike statsmyndigheter som regjeringen Nygaardsvold, har ene og alene seg selv å takke for den tyske okkupasjon 9. april 1940.

Da ovenstående avslørende handlinger er Arbeiderpartiets hovedverk i den 75-års periode der jubileres over, bør de på denne måte plukkes frem i dagslyset.

Den endelige utgang på Arbeiderpartiets fundamentale feildisposisjoner i statsstyrelsen, ser kanskje ikke så mange idag. Men på bakgrunn av at Norge nu er innfiltret i et spindellev av avtaler av nærmest internasjonale dimensjoner, som det ikke er lett å se en lykkelig utgang på, er det tegn som tyder på at Arbeiderpartiet selv begynner å ane uønskede konturner. Dette er kanskje en vesentlig grunn til at regjerin-

I 1935 ble Nygaardsvold statsminister

IAV ÅRETS BØKER —

Forts. fra side 2

bare i Judea, hvor elendigheten begynte, men også i Rom, hvor all verdens skrekkelige og skjendige ting samles og finner tallrike tilhengere.»

Jervell mener på basis av kirkenes propagandafremstilling sammenholdt med en tidshistorie fra det første århundre å kunne finne frem til en historisk Jesus. Ut fra dette slår han fast at en positivt vet at han var jøde. Vel, hvis en med det mener at han formelt tilhørte den jødiske tro, så har vel ingen benektet det. Det er vel idag temmelig klart at han tilhørte en jødisk sekt hvis «Dødehavsruller» nå granskes av den teologiske vitenskap og etter evne underslås for den menige mann. Men mener en med uttrykket at han var en jøde at han var av ren jødisk avstamning, så er vel det mere enn tvilsomt. Det eneste en vet om dette er evangeliens motstridende slekts-tavler satt opp etterpå av kirken og det Talmud, vel også i propagandahensikt, vet å berette, at Jesus var uekte barn av en romersk soldat og en jødisk kvinne. Det som er helt sikkert er at gallilæerne ikke var synderlig velansette blant de jødiske raseprofeter.

Noen historisk Jesus vil en

BISPEN —

Forts. fra side 4

Høyreist står De mellom folket. Høvdingsbåret, rank i striden.

Kirkens herre selv Dem kåret til sitt sannhetsord at tolke. De er stor, men selv så ringe, ydmyk, derfor kan de bringe bud som hjertene kan nå. Derfor ser De menneskeverdet selv i fanger som de møtte: ingen bort De fra Dem støtte, alle Dem på hjertet lå.

Doktorgrad og bispeskrud blev Dem gitt, betrodd av Gud: dette fikk Dem ei å bramme, n å som før De er den samme, ydmyk under bispekåpe, at De bær den er Guds nåde. Norges folk De bud vil bringe som mot hjertene kan klinge, ja, som vil for Himlen ringe Kristi bud og kjærlighet.

gen arbeider sterkt for at Norge skal tilslutte seg Fellesmarkedet, for derigjennom å finne en viss beskyttelse, bl. a. av tyskerne, mot å havne i østblokkens favn. Arbeiderpartiets topledelse hadde nok ikke tenkt seg slikt resultat, men så skal den heller ikke beskyldes for å kunne se lenger inn i fremtiden enn nesen rekker.

B. S.

HUSK BLADFENGENE!

naturligvis aldri finne. Det har heller ingen betydning. Kristendommen er en tro i åpen konflikt med historie, fornuft og virkelighet. Også i de ord som kirken har gitt oss som Jesu egne understrektes dette gang på gang. Det avgjørende er å rive seg løs fra virkeligheten, fra denne verden og tro på det absurde. Folk som gjør det, de virkelig troende kristne, trenger ingen historisk Jesus. For selv om han aldri har eksistert, så lever han i deres hjertes, skapt der av Gud. For slik er troens vidunder, det som kan flytte bjerg.

BLANDET KOST

Bortsett fra de bøker som var omtalt i forrige nummer og i dette nummer av avisen vil vi gjerne gjøre oppmerksom på de etterfølgende, som forlagene har sendt oss til anmeldelse. Plassen rekker ikke til en nærmere omtale i dag, men vi skal komme tilbake til noen av dem ved en

senere anledning. I denne forbindelse synes vi også det er riktig å be våre lesere feste seg ved de her nevnte forlag som viser alminnelig høflighet og folkeskikk også når det gjelder FOLK OG LAND. Her er så bøkene:

Berndt Gustafsson: Kirkene bak jernteppet. Forlaget Land og Kirke.

Boken bringer en saklig orientering bygget på fakta sålangt disse er kjent i dag. Følgende land behandles: Sovjet, de baltiske land, Polen, Øst-Tyskland, Tsjekkoslovakia, Ungarn, Balkan, Kina og Nord-Vietnam.

Halfdan Hegtun: Fra Toten og andre verdensdeler. Aschehoug.

En rekke, såvidt vi kan se temmelig lettbente glimt og inntrykk fra reiser denne Rikskringkastings utenriksredaktør har foretatt. Som de fleste andre av folkets veiledere av i dag kretser også Even Brattbakken fra Toten sykkelig om alt som står vår rase fjernt, om negere og jøder. Mye av

det er interessant og lærerikt, mye temmelig overfladisk sett. **Dalai Lama: Mitt liv og mitt folk.** Cappelen.

Den brutale omveltning i Tibet har også revet den hellige Dalai Lama, denne tilbedte inkarnasjon av tidligere Dalai Lamas ut av isolasjonen og mystikkens verden. Nå opptre han på verdens bokmarked som forfatter av noe som vel blir en best-seller, en enestående selvbiografi, som samtidig er blitt en førstehånds innføring i vår tids Tibet og det tibetanske folks religiøse tradisjoner.

Rhona Churchill: Hvit manns Gud. Lutherstiftelsen.

Et ensidig innlegg av en engelsk journalist om den sørafrikanske apartheidpolitikk etter at hun har foretatt «en reise i Sør-Afrika». Boken avsluttes med et «meget interessant intervju med Luthuli», heter det, og dermed skulle vel det meste være sagt.

Bjørn O. Staib: Nanok. Over Grønland i Nansens spor. Ernst G. Mortensens forlag.

En fengslende beretning, som viser at ennå er ikke den nordiske dådstrang død i det nydemokratiske villniss. I forrykende uvær — sneføyk og sprengkulde med lange dagsmarsjer og under ytterst vanskelige navigeringsforhold tok de to unge menn Bjørn Staib og Bjørn Reese seg frem over Grønlandsplatået i Nansens spor.

Wright Miller: Russerne som mennesker. J. W. Cappelen's Forlag.

Om denne interessante bok skriver Max Frankel i «New York Times»: «Jeg vil gjerne anbefale denne boken så varmt

jeg kan til alle som vil vite hvordan russerne egentlig er. Den gir seg ikke ut for å fortelle mer enn det forfatteren selv har sett og hørt, likevel sier den mer enn alle de mest innviklede historiske analyser og guide-bøker til sammen. Den mest overbevisende av alle de bøker som er kommet ut om Russland i de senere år.»

Claude Simon: Veien gjennom Flandern. Aschehoug.

Roman omkring den franske hærs tilbaketog våren 1940.

Samvittighet forbudt. Aschehoug. «Hiroshimapiloten» Claude Eatherly har vært omtalt før i FOLK OG LAND. Her får man i uavkortet form hans brevveksling med den tyske forfatter og filosof Günther Anders fra det amerikanske militærpsykiatri hvor han satt innesperret.

Oscar Wilde: Poesi. Aschehoug. I fremragende gjendiktning av André Bjerke.

Jahn Otto Johansen: Polen. Aschehoug.

Bjarte Birkeland: Per Sivle. Det Norske Samlaget.

En utførlig fremstilling av Per Sivles liv og diktning, lett og levende skrevet, grundig og dyptpløyende. Skrevet på et vakkert og velpleiet nynorsk.

Verden siden 1945 i bilder med tekst. Aschehoug.

Verdifulle oppslagsbok i tekst og bilder om hvorledes krigens seirherrer som skulle befri menneskene for usikkerhet og frykt førte verden inn i den evige krig med tilintetgjørelsen som en permanent trussel. Som en kuriositet kan nevnes at VG's redaktør, som har ansvaret for redaksjonen av boken, om den beryktede seirherredomstol i Nürnberg, som det nå alment tas avstand fra, sier at dette kyniske hykleri var «et verdig rettsoppgjør av enestående historisk verdi.»

FOLK OG LANDS MINNEALBUM:

15.

Falt i øst i kampen for Europa

Argentina - -

(Forts. fra s. 1)

studier av de europeiske forholdsregler mot nazismen og fascismen. Peronismen kan likevel få fritt delta i valgene, men ikke som peronisme — —! Bevegelsen må legge bort navn og symboler og endre politisk struktur og program. Peron og andre kjente peronister er forbudt som valgkandidater. Det skal innføres forholdstallsvalg, og man skal velge president og vicepresident indirekte ved valgmenn. Et valgkollegium skal dannes og dette vil få fri anledning til å manipulere med valgresultatene slik at en kan oppnå det ønskede resultat.

I disse forholdsregler er det helt spesielt peronistbevegelsens førerprinsipp man har sett seg arg på og vil forby. Dette prinsipp har peronistene forøvrig bare praktisert innen partiet og ikke i statsstyrelsen.

Man er ellers istand til å bekrefte at dr. Matera har hatt Perons fulmakt til å forhandle på grunnlag av Perons totale tilbaketreden fra det politiske liv mot at bevegelsen til gjengjeld fikk sin frihet garantert. Men heller ikke dette forsoningsforsøk fra Perons side har ført frem.

Hvis man kunne eliminere peronismens førerprinsipp, d. v. s. fjerne general Peron som bevegelsens faste og magnetiske samlepunkt, så ville veien være ryddet for en derpåfølgende pulverisering av hele peronismen. Derfor ble det også begått alvorlige mordanslag mot Perons liv i Madrid for noen måneder siden.

De bortimot hundre forskjellige partier som eksisterer i Argentina, har på få undtagelser nær reagert med de skarpeste avskyresolusjoner mot regjeringserklæringen og utstedt tillitserklæring til fordel for peronismen som en demokratisk faktor i nasjonens liv.

Med hensyn til peronismens tidligere demokratiske forsyndelser, uttaler UCRP-blokkens leder i den stengte kongress: «Det er ikke mulig at en stor nasjonal bevegelse som peronismen begår sine historiske feiltagelser to ganger.» Flere av de demokratiske partiene har helt solidarisert seg med peronismen og Kristne Demokrater har gjennomgått en revolusjonær prosess som idag får dem til å hevde nødvendigheten av en kristen nasjonalisme.

Peronismen under ledelse av den høyt ansette og respekterte dr. Raul Matera, Argentinas fremste nevrokirurg og en kjent vitenskapsmann også på det internasjonale plan, har ikke tatt noen definitiv avgjørelse om hvorledes man skal stille seg ved valget i 1963, for sier dr. Matera: «som man har sett i Argentina,

kan situasjonen skifte i løpet av en time og kanskje vende seg til vår fordel.»

Peronistene vet nå med absolutt sikkerhet at de ingenting kan vente seg av generalene. Derimot har de fått nytt håp om hjelp fra underordnet hold etter det åpne brev som oberst Zavalla i aktiv tjeneste har sendt krigsminister Benjamin Rattenbach, hvor han i sterke ord og vendinger uten forbehold støtter peronismens sak og erklærer at dette syn etter hans mening deles av de fleste regimentssjefer i aktiv tjeneste. Obersten ble øyeblikkelig arrestert. Videre er det nettopp i disse dager også arrestert ca. 20 høyere offiserer fra «gorilla»sektoren, anklaget for revolusjonær konspirasjon.

Argentina — det hvite Kongo?

A. S.

NARVIK - -

(Forts. fra side 4)

Posteringen ble anbragt i den såkalte «SPEIDERHEIMEN», og avstanden derfra til blokkhusene i øst- og vesthavna var til begge kanter ca. 1500 meter.

Før jeg går over til å snakke litt om avdelingsøvelser, vil jeg gjøre oppmerksom på at mange som leser disse linjer gjør seg skyldig i en stor misforståelse. De tror at «Feltbataljon» er en bataljon som er skikket til å gå ut i krig.

Men intet er mer feilaktig. Jeg skal bare ta for meg Feltbataljon I av Infanteriregiment nr. 13:

Sjefen, major Spjeldnæs, hadde vært fastlønnet offiser, men fra 1930 stod han i overtallig stilling. Han hadde deltatt i kurser og øvelser som for reserveoffiserer bestemt, men savnet den treningen som bare den fastlønnede offiser har. Da han kom til Narvik gikk han, som tidligere nevnt, med høyre arm i bind, og selv om han ikke brydde seg noe om det, er det klart at en brukket arm ikke egentlig er av de ting der ansees for en fordel når en offiser skal lede sine menn i strid.

Av hans kapteiner var de fleste ulønnede, og hadde ikke vært inne på år og dag. Således fortalte kaptein Sverre Dalssve at han ikke hadde vært inne på 12 år, da han nå ble mobilisert.

Men kan det bli «feltbataljon» når befalet ikke får øvelse?

Nei naturligvis ikke.

Det fastlønnede befalet er jo en armés ryggrad, og blir ryggraden knekket, er det ikke noe mere. De som ville forsvaret til livs tok derfor sikte på å fjerne det fastlønnede befalet, og oppnådde strålende resultater. Tilslutt

Gledelig utviklingshjelp!

USA TRUER MED REPRESALIER.

USA har truet Fellesmarkedet med represalier hvis dettes innførselspolitikk kommer til å skade de amerikanske farmeres avsetningsinteresser i Europa. Det er visst således bare her i Norge en er villig til å gi bøndernes interesser på båten.

*

ANDRE LAND, ANDRE SKIKKER.

Et lovforslag som i likhet med blant annet den norske lov skulle forby rasemessig og religiøs diskriminering, som det heter, ble forkastet av det britiske overhus med 41 mot 21 stemmer. Blant motstanderne av lovforslaget var også feltmarskalk Montgomery, som blant annet uttalte: «Selvom hvert menneske har en sjel av samme verdi så betyr det langtfra at alle ble skapt med de samme anlegg. Det er en kjennsgjering at ikke alle mennesker er like.» Slik en synes å tro i Norge, kanskje fordi våre partipolitikere ser så grå og like ut.

*

OGSÅ DER.

I Honduras finnes det bare

hadde den norske hær ikke flere fastlønnede offiserer enn der var funksjonærer ved Vinmonopolet.

«Det er ikke mulig», sier De —

«Joda. Det er nettopp det det er!»

De skal huske på at de faste offiserer ble tilbudt opp til 90 prosent av sin gasje, hvis de ville ta avskjed.

90 prosent!

Er det noe rart at folk tok avskjed og trakk seg tilbake til en sivil stilling, når de som lommepenger kunne rasle med 90 prosent av sin militære gasje og praktisk talt uten å behøve å bestille noe som offiser?

Den offiser som ikke tok avskjed måtte være ganske meget interessert i sitt lands forsvar. Men de andre de sa:

«Hvorfor tar dere ikke avskjed? Dere vil jo tjene på det økonomisk, og det er det som er hovedsaken. For dere innbiller dere vel ikke at noen vil takke dere fordi

150 jøder, hvorav de 40 bor i hovedstaden Tegucicalpa, men likevel oppstod det antijødiske demonstrasjoner etter fremvisningen av filmen «Exodus» i hovedstaden. Det ble malt hakekors og slagord som «død over jødene» på husvegger og murer.

*

GENERAL WALKER TILREGNELIG.

Den norske presse har som kjent ivrig berettet om at general Walker i forbindelse med raseurolighetene i Sør-Amerika ble underkastet mentalundersøkelse. Senere har det vært mistenkelig taust om saken. Vi kan forklare grunnen til det. Forbundsdomstolen i Oxford har nemlig avgitt kjennelse for at generalen er helt tregnelig og har dermed beredt både hans amerikanske og norske motstandere en alvorlig skuffelse. Kanskje det er de sistnevnte det er noe i veien med?

*

HENRETTET EFTER 20 ÅR.

I Lithauen er etter hva Tass meddeler 8 personer blitt henrettet i den siste tid etter at høyesterett har funnet dem skyldig i samarbeide med tyskerne under krigen!

*

PEN ANBEFALING FOR FRU VON BARENYI.

Olga v. Barényis bok «Das tote Geleise», som fremstiller kommunismens forbryterske virksomhet i Tyskland med mord og spionasje har fått god anbefaling også fra statlig side, idet prøvetvalget for skolebokutvalg ved de høyere skoler i Bayern har anbefalt den som hjelpelæremiddel i samtidskunnskap.

RØRENDE ENIGHET.

Nå som det er jul igjen kan det være på sin plass å notere at det ikke bare er strid og krig og trusler mellom øst- og vestmaktene, selv i det omstridte Vest-Berlin. Der befinner det seg et fellesfengsel for de seirende makter, hvor vaktholdet nylig ble overtatt igjen av røde soldater. Hvert land har vakt 1 måned og enigheten om å holde de tre

dere fortsetter? Slikt er bare dumt!»

De var framsynte menn, disse kamerater.

Det var dumt å bli stående.

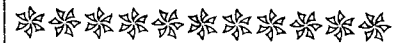
For da det store sammenbruddet kom, var det de forsvarsinteresserte, disse som hadde trukket lasset og gjort det beste, som fikk skylden for skandalen.

Det forsvarsfiendtlige folk, den sovende dørske statsledelsen, og nitti-prosent-karene, slapp alle helt fri.

«krigsforbrytere» fengslet fortsatt er stor og rørende. Det dreier seg som kjent om Baldur v. Schirach og Albert Speer, som nå har sittet innemuret i Spandau i 16 år og Rudolf Hess, som har sittet i fengsel i hele 21 år. Hva hovedrepresentantene for vokterne har på samvittigheten har vi ved leilighet omtalt her i FOLK OG LAND. Vi minner bare om Dresden, Katynskogen og Hiroshima.

ANGRENDE SEPARATISTER.

I 1958 besluttet Guineas statspresident Sekou Toure som kjent å si adjø til Frankrike for godt. Nå vender han imidlertid angrende tilbake og Paris skal også være villig til å la nåde gå for rett. Økonomieksperter og politikere er allerede kommet til Guineas hovedstad Conakry.

GOD JUL OG GODT NYTTÅR

ønskes alle venner og kjenninger.

Gotfred Angelsen, Tangstad.

EN GOD JUL OG ET GODT NYTTÅR

ønskes alle gamle venner!

OTTO JOHNSEN.

GOD JUL OG GODT NYTTÅR

ønskes alle meningsfeller, særlig de fra Bløtekjær og Supplandsfoss.

Hilsen

N. Fjellstøllen, Valleken.

EN RIKTIG GOD JUL

og et framgangsrikt år 1963 for vår sak ønskes alle ulovlig rettsforfulgte.

AIF GLENG.

EN GOD JUL

og et framgangsrikt nyttår ønskes alle venner og kampefeller.

H. O. HANSEN

GOD JUL, GODT NYTTÅR

ønskes alle mine kamerater og venner.

A. F. WALBY.

FOLK OG LAND

Klerschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 32 14

Abonnementspriser
fra 1/1 1963:

Kr. 36,— pr. år, kr. 18,—
pr halvår i Skandinavia.
Utlandet: Kr. 40,— pr.
år, kr. 20,— pr. halvår.
I nøytralt omslag innen-
lands: Kr. 46,— pr. år,
kr. 23,— pr halvår.

Løssalg inntil 1/1 1963 kr.
0,75 - senere kr. 0,85.

Annonsepris kr. 0,40 pr.
mm og spalte.

Bruk postgiror. 16 450.

Utgever A/L Folk og Land